

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een voorzichtige uitspraak worden gedaan over de mate waarin de gemeente risico's kan opvangen vanuit de vrij te besteden financiële middelen. Hiertoe wordt op een aantal momenten in het jaar een inschatting gemaakt van de lopende risico's en financiële gevolgen. Het resultaat hiervan wordt verwoord in deze paragraaf. Bij het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden worden risico's gemonitord door de direct verantwoordelijken. Voor het opvangen van de risico's is de minimumstand voor de algemene reserve gesteld op € 750.000. Het is zaak om aan de afgesproken minimumstand vast te houden, zodat wanneer een risico zich voordoet dit risico kan worden opgevangen. Een manco hierbij is wel dat het lastig is structurele risico's op deze manier op te vangen. De algemene reserve bestaat namelijk uit incidentele middelen. Om structurele risico's op te vangen blijft het daarom nodig te zoeken naar middelen uit de exploitatie, dan wel op een andere wijze deze risico's af te dekken.

Landelijk wordt bij structurele risico's een factor 2 à 2½ aangehouden. De reden hiervan is dat ervan uitgegaan kan worden dat dergelijke risico's niet terstond gedekt kunnen worden in de begroting. Dit neemt gemiddeld 2 ½ jaar in beslag.

Door de structurele risico's te vermenigvuldigen met deze factor wordt het tevens mogelijk het weerstandsvermogen in één beoordelingscijfer (indicator) uit te drukken in plaats van een beoordeling per jaarschijf. Door het veelal missen van directe invloed op de meerjarige weerstandscapaciteit heeft het toekennen van een beoordelingscijfer per jaarschijf ook weinig nut en geen toegevoegde waarde. Hierdoor is er niet gekozen voor deze systematiek en is in deze paragraaf gekozen voor één beoordelingscijfer (indicator). Dit cijfer geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is de risico's op te vangen. Hiertoe zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen risico's met een structureel karakter thans vermenigvuldigd met een factor 2 ½.

Risico's

De definitie van een risico is: *“een kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.”*

Voor de analyse en beoordeling van risico's wordt per risico zowel een waardering aan de kans van een gebeurtenis, als een waardering van het (geld)gevolg bepaald. Hiermee kunnen de gevolgen in geld worden uitgedrukt. Om een goed beeld te krijgen van de kans op een gebeurtenis, is gekozen voor de volgende indeling:

Kans op een gebeurtenis	Klasse	Percentage
Gemiddeld een keer per jaar	5	90%
Gemiddeld een keer per 2 jaar	4	70%
Gemiddeld een keer per 3 jaar	3	50%
Gemiddeld een keer per 4 jaar	2	30%
Gemiddeld een keer per 5 jaar	1	10%
Gemiddeld minder dan een keer per 5 jaar	0,5	5%

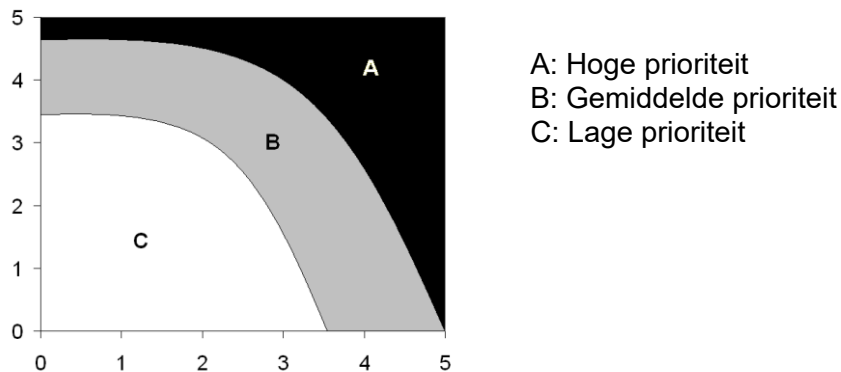
Met het genoemde percentage wordt het aangegeven risicobedrag vermenigvuldigd. Met het totaal van de berekening van de gebeurtenissen wordt met behulp van een waarschijnlijkheidspercentage van 80%, het uiteindelijke risicobedrag berekend. Dit bedrag wordt gebruikt voor de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

De indeling voor het geldgevolg kent vanaf de beoordeling van de risico's voor de Programmabegroting de volgende de onderstaande indeling:

Klasse	Geldgevolg
1	$x < € 50.000$
2	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3	$€ 100.000 < x < € 150.000$
4	$€ 150.000 < x < € 200.000$
5	$x > € 200.000$

Verder is het mogelijk om de structurele en incidentele weerstandscapaciteit te berekenen. Hiervoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele risico's. Ook kan hierdoor het statische en dynamisch weerstandsvermogen worden berekend.

Door gebruik te maken van de klassenindeling bij de kansen op een gebeurtenis en de geldgevolgen is het mogelijk de risico's grafisch weer te geven. Voor deze grafische weergave is een indeling gemaakt in prioriteitstelling voor het beheersbaar maken van de lopende risico's. De grafische weergave kent de onderstaande indeling.

Voor het beheersen van risico's is het zinvol risico's met de hoogste prioriteit eerst aan te pakken.

Overig

In de Top-10 is onder 4 het risico opgenomen van overheveling van taken van het Rijk naar gemeenten. De taken van het Sociaal Domein zoals WMO, Jeugd en Participatie vallen onder dit risico. De kosten die door gemeente Noord-Beveland worden gemaakt voor het Sociaal Domein en de bijdragen van het Rijk voor deze onderdelen kunnen sterk van elkaar afwijken van wege, door het Rijk, gehanteerde rekenmethodieken. Om deze reden is het opgenomen bedrag een indicatie.

Weerstandscapaciteit

Incidenteel (statisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vrij te maken bestemmingsreserves en onvoorzien incidenteel. Structureel (dynamisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit de raming van de post onvoorzien structureel en de budgettaire ruimte in de meerjarenbegroting.

Weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te confronteren met de risico's kan worden bepaald of de risico's in voldoende mate kunnen worden opgevangen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een weerstandsnorm. Deze norm wordt gehanteerd om te bepalen hoe risicogevoelig de organisatie is. Tevens kan met deze norm een vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

In de inleiding van deze paragraaf is al aangegeven dat de weerstandsnorm wordt uitgedrukt in één beoordelingscijfer in plaats van een cijfer per jaarschijf.

Norm weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente betreffende de risicovolheid is zoals eerder aangegeven de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van de opgetreden risico's op te vangen. Dit is weer te geven als de verhouding van de hiervoor beschreven beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (impact van de risico's bij een zekerheidspercentage van 80%). Het weerstandsvermogen is dus weer te geven als de volgende ratio:

“Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact risico's bij 80% zekerheid”

Gesteld kan worden dat als er precies genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken, een ratio van 1, het weerstandsvermogen voldoende is. Als de ratio meer dan 2 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel vermogen voorradig als benodigd voor risico's die het loopt. Wat betreft het weerstandsvermogen is de positie dan uitstekend. Voor een verdere indeling is voor een zespuntsschaal gekozen om het weerstandsvermogen te beoordelen.

Indien de ratio kleiner wordt dan 0,6 betekent dit dat de beschikbare weerstandscapaciteit bijna twee maal kleiner is dan benodigd. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit dat het ruim onvoldoende is.

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Stand van zaken

Risico's

De risico's voor de begroting 2020 zijn binnen gemeente Noord-Beveland geïnventariseerd. In het verleden is per risico een verantwoordelijke benoemd. Met de verantwoordelijken zijn de betreffende risico's en eventuele nieuw toe te voegen risico's besproken. Hierbij is als uitgangspunt de jaarrekening 2018 genomen. Bij enkele risico's is het minimale en/of het maximale risico bedrag bijgesteld naar aanleiding van de ontwikkelingen bij deze risico's. Daarnaast is bij enkele risico's de kansklasse aangepast met als gevolg een mutatie in het incidentele of structurele risicobedrag.

Hieronder in het kort een toelichting op de mutaties:

Voor het begrotingsjaar 2020 is de keuze gemaakt om de top 10 weer te geven van de risico's die de meeste impact hebben als deze zich voordoen. De overige risico's zijn onder één post opgenomen in de tabel onder "Overige risico's".

Het risico van de garantstellingen leningen derden is bijgesteld van kansklasse 2,0 naar 0,5. Dit vanwege het feit dat het risico dat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) een beroep doet op de garantstellingen, in de vorm van het opeisen van de borg, zeer klein is. Het WSW heeft nog nooit een beroep gedaan op het waarborgfonds. De VNG (Vereniging

Nederlandse Gemeenten) geeft ook in haar nieuwsbrief van 22 juli 2019 aan dat het risico zeer beperkt, dan wel theoretisch is.

De opgenomen risico's op hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn samengevoegd in de lijst met risico's voor de begroting 2020.

Enkele zeer kleine financiële risico posten zijn weggelaten (o.a. procesrisico bij besluitvorming, VPB, Gladheidsbestrijding en Valkreek).

Enkele nieuwe risico's zijn toegevoegd zoals "Schadevergoedingen na rechtelijke uitspraak", "Overheveling taken van het Rijk naar gemeenten". Tekorten door opneindregelingen", "Onderuitputting budgetteruggaaf BTW sportuitgaven" en "Huurcontract Korczakschool".

Hierna de weergave van de TOP-10 van de grootste risico's:

Top 10 hoogste risico's								
Risico	Kans	Gevolg	Risico	Incidenteel	Invoed	structureel	Invoed	
1. Algemene uitkering gemeente fonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 450.000,00	26,45%	
<p>Door het grillige verloop van het beleid van het Rijk met betrekking tot de uitkering uit het gemeentefonds en de herverdeling van het gemeentefonds waarmee in 2020 een aanvang wordt gemaakt blijft de uitkering moeilijk in te schatten.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Monitoring van ontwikkeling binnen het Gemeentefonds om snel te kunnen bijsturen. De gemeente heeft nauw elijks invloed op de hoogte van de Algemene Uitkering, omdat deze wordt berekend middels demografische gegevens waar de gemeente geen invloed op heeft.</p>								
2. Hogere bijdragen GR's	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 270.000,00	15,87%	
<p>De VRZ, de Bevelanden, Betho, RUD en GGD zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Reserveren middelen. Middels planning- en controlcyclus budgetten monitoren. Elke gemeente die deelneemt in het bestuur kan middels zienswijze van de raad invloed uitoefenen. Echter afhankelijk van de besturen van de GR's welke uiteindelijk over de budgetten besluiten nemen.</p>								
3. Fiscaliteit	4,0	5	20	€ 553.000,00	43,21%	€ -	0,00%	
<p>Door nieuwe jurisprudentie met betrekking tot BTW bestaat de kans dat fiscale voordelen bij investeringen mogelijk worden.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Door specialistische fiscale kennis in te kopen wordt het risico verminderd.</p>								
4. Overheveling taken Rijk naar gemeente	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	10,29%	
<p>Met regelmaat worden taken door het Rijk overgeheveld naar lagere overheden waarbij het risico aanwezig is dat de daarbij behorende vergoedingen vanuit het Rijk niet voldoende zijn om de kosten te dekken.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.</p>								
5. Tekorten door opheffing regelingen (P-wet, etc)	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	10,29%	
<p>Er is herstel zichtbaar. Daarnaast ondervinden we inmiddels wel effect op de instroom door het feit dat inwoners de maximale WWV periode hebben bereikt en nu aangewezen zijn op bijstand (P-wet). Dit resulteert in een toename van het uitkeringsbestand P-wet terwijl de uitstroom WWV toch wat achterblijft bij de economische verwachting. Los daarvan dient rekening te worden gehouden met een korting op het budget P-wet/inkomensdeel. Dit betekent voor de gemeente een financieel risico!</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.</p>								
6. Bodemsanering	3,0	5	15	€ 100.000,00	7,81%	€ -	0,00%	
<p>De gemeente is het eerste aanspreekpunt bij bodemverontreiniging binnen de kernen. Hierbij kunnen zich urgente situaties voordoen, die de gemeente noodzaken tot sanering of beheersmaatregelen.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Door jaarlijks een bedrag te reserveren</p>								
7. Juridische kosten	3,0	5	15	€ -	0,00%	€ 90.000,00	5,29%	
<p>Door het inhuren van experts voor juridische aangelegenheden zijn de kosten voor de gemeente hoog. Dit is eegens toenemende jurisdisering van de maatschappij.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Juridische kwaliteitszorg, scholing en training. Afweging maken om personeel op te leiden of nieuw personeel aannemen of eventueel uitbesteden.</p>								
8. Ziekteverzuim	5,0	3	15	€ 90.000,00	7,03%	€ -	0,00%	
<p>Ziekteverzuim van werknemers kan tot hogere personeelskosten voor de gemeente leiden als deze de ingecalculeerde kosten overstijgen.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Arbobeleid is aanwezig. Periodiek voorlichting hierover geven, ter preventie.</p>								
9. Bluswatervoorziening	4,0	3	12	€ -	0,00%	€ 70.000,00	4,11%	
<p>De gemeente is verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening, er is een concept plan gereed met diverse alternatieven met verschillende financiële gevolgen.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> De financiële gevolgen zijn afhankelijk van welk alternatief wordt besloten, hiervoor structureel dekking zoeken</p>								
10. Meldplicht datalekken	4,0	3	12	€ 246.000,00	19,22%	€ -	0,00%	
<p>Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. Deze bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste het bedrag van de zesde categorie van artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht. Dat is per 1 januari 2016 maximaal 820.000 euro. Indien de overtreding niet opzettelijk is gepleegd en er geen sprake is van ernstig verwijtbare nalatigheid, dan zal de Autoriteit Persoonsgegevens eerst een bindende aanwijzing opleggen voorafgaand aan eventuele oplegging van een bestuurlijke boete. Bij het opleggen van een bestuurlijke boete houdt de Autoriteit Persoonsgegevens rekening met alle omstandigheden van het geval. Een omstandigheid van het geval kan bestaan uit het feit dat de gegevens waarover het gaat niet door derden zijn ingezien.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Beveiligingsmaatregelen invoeren en medewerkers bewust laten worden van risico's van het niet nakomen van de meldplicht datalekken.</p>								
Overige risico's				€ 290.776,00	22,72%	€ 471.100,00	27,69%	
<p>Deze risico's hebben een lager risico en hebben een lagere impact omdat het om een verspreiding gaat van diverse kleinere risico's.</p>								
				€ 1.279.776	100,00%	€ 1.701.100	100,00%	
				80%		80%		
				€ 1.023.821		€ 1.360.880		

Toelichting

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen worden de structurele risico's vermenigvuldigd met een factor 2½. De uitkomst hiervan bedraagt dan € 3.402.200. De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's met een incidenteel (€ 1.023.821) en een structureel (€ 3.402.200) karakter komt dan uit op € 4.426.021.

De combinatie van financiële risico's en kansen op een gebeurtenis zijn in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij zijn de kansen en risico's verwerkt op basis van de oorspronkelijke financiële risico's.

Bedrag	5	$x > € 200.000$			1		1	2		
	4	$€ 150.000 < x < € 200.000$					2			
	3	$€ 100.000 < x < € 150.000$				1	1			
	2	$€ 50.000 < x < € 100.000$	1			3	2	3		
	1	$x < € 50.000$	4	5	7	5	7	7		
					0,5	1	2	3	4	5
										Kans

Weerstandscapaciteit

Als resultaat van het vastgestelde beleid over de berekening van de weerstandscapaciteit is de berekening van de weerstandscapaciteit het volgende:

Omschrijving	Begroting 2020
Vrije aanwendbaar deel algemene reserve ultimo begrotingsjaar	€ 5.782.347
Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo begrotingsjaar	€ 5.782.347

Weerstandsvermogen

Nu het cijfermatig resultaat van zowel de risico's en de weerstandscapaciteit bekend zijn, kan de robuustheid van de begroting worden bepaald. Het resultaat hiervan is hieronder opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2020
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 5.782.347
Minus benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. 80% zekerheid	
- Incidenteel	€ 1.023.821
- Structureel	€ 3.402.200
Totaal	€ 1.356.326
- Ratio Begroting 2020	1,3

Voor het beoordelen van de ratio begroting 2020 voor het weerstandsvermogen hanteren we de volgende matrix:

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio voor de begroting 2020 komt neer op 1,3 en is hiermee voldoende te noemen. Indien de weerstandscapaciteit onder de 1,0 komt te liggen wordt deze als matig beschouwd. In dit geval kunnen er maatregelen genomen worden. Overigens kan de ratio door toekomstige ontwikkelingen onder druk komen te staan en richting 1,0 gaan.

Kengetallen

Inleiding

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie, omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken is voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

Het financieel beeld dat uit de kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben besloten om voor het verkrijgen van een goed beeld aan te sluiten bij de zgn. signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstesten voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorieën. Aan deze categorieën is geen waarde oordeel gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Duidelijk is wel dat categorie A het minst risicovol is, categorie B neutraal is en categorie C het meest risicovol is.

Kengetal		Categorie A (minst risicovol)	Categorie B (neutraal)	Categorie C (meest risicovol)
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

De kengetallen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld laten zien vraagt dat van de gemeente maatregelen om de situatie te verbeteren.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen, hierna, blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Begroting jaar 2020						
Kengetallen:	Verloop van de kengetallen					
	JR 2018 (T-1) %	Begr. 2019 (T-1) %	Begr. 2020 (T=0)%	Mrj. Begr. 2021 (T+1)%	Mrj. Begr. 2022 (T+2)%	Mrj. Begr. 2023 (T+3)%
Netto schuldquote	51,77	53,51	58,17	73,58	85,97	79,59
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47,39	53,51	53,59	68,91	80,97	74,65
Solvabiliteitsratio	48,39	43,63	40,80	36,40	34,30	35,30
Structurele exploitatieruimte	0,85	-0,26	0,77	-0,17	-0,88	-0,65
Grondexploitatie	21,12	15,00	11,80	14,02	12,43	7,50
Belastingcapaciteit	93,50	93,76	95,41	95,41	95,41	95,41

Hieronder wordt per kengetal beschreven welke verhouding wordt uitgedrukt en wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De positie van gemeente Noord-Beveland is ruim voldoende met **58,17% voor de begroting 2020**.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld. Gemeente Noord-Beveland heeft voor de **begroting 2020 een solvabiliteit van 40,80%** (Jaarrekening 2018 48,39%) en dit kan dus als 'neutraal' worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal moet daarbij in samenhang worden gezien. Bij gemeente Noord-Beveland is dit kengetal volgens de meerjarenbegroting nagenoeg in evenwicht (**begroting 2020 0,77%**).

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing. Dat wil o.a. zeggen hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Dit vergt dus meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De boekwaarde van de gronden geeft wel meer weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog te worden terugverdiend. De waarde van de

grond van gemeente Noord-Beveland bedraagt voor de **begroting 2020 11,80%** (jaarrekening 2018 21,12%) ten opzichte van de geraamde baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Er is voor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing van een meerpersoonshuishouden.

Voor de begroting 2020 bedraagt de OZB en rioolheffing bij een gemiddelde WOZ + de afvalstoffenheffing € 706. Het landelijk gemiddelde bedraagt € 740 (dit betreft gegevens van het Coelo van het jaar 2019). In de paragraaf Lokale heffingen wordt een uitgebreide regionale en landelijke vergelijking gemaakt van de lokale lasten van gemeente Noord-Beveland.